

Glavni odbor slavne c. k. kmetijske družbe kranjske izvolil bil je na prošnjo podpisanega z dné 10. februarja t. l. občinama Janeževo brdo in Čelje vsaki po eno malo zbirko sadjerejskega orodja v skupni vrednosti 15 gold. brezplačno podariti, kar bil je slavnoimenovani le-sem z dopisom dne 12. t. m. naznaniti izvolil. Ti dve zbirki orodja dospeli ste le-sem dne 24. t. m. v najboljšem stanu nepoškodovani, ter bili brez odloga na svoja mesta oddani. Za ta velikodušni in preblagi dar izreka se s tem slavnemu glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v imenu obdarovanih dveh občin preiskrena in najtoplejša zahvala z zagotovilom, da bode s povzdigo prekornostne sadjereje v kratkem obilnega in blagodejnega sadú donašal. Slava!

Mesec marcij se tukaj od svojega prvega začetka do konca svojega prav navihano vede; vedno se vrsti: burja, dež, sneg, mraz, vmes kak lep jasni dan — drug za drugim. Dneva veliki četrtek in petek bila sta tukaj tako mrzla, da med celo zimo enakih bilo ni; ta mesec bil je v resnici pravi zimski mesec. Misliti bilo bi večkrat v tem mesecu, da se nam bliža božični čas, ne pa velika noč, ter da se nahajamo nekje tam gori ob severnem morji, ne pa le nekoliko ur oddaljeni od bližnjega južnega jadranskega morja. A ravno to navihano, hladno, mrzlo in burijno vreme je letos tukaj o pravem času nastopilo. Lansko leto bilo je ob tem času tukaj sadno drevje uže v polni vegetaciji, razvoji in deloma tudi v cvetji, in poznejši mrazovi napravili so izredno veliko škode. Sedaj (letos) pa sadno drevje vseh plemen tukaj ravno tako mirno počiva svojo zimsko periodo, kot je to bilo ob začetku zime same, kar bi pa ne bilo, ko bi se bili topli in prijetni dnevi druge polovice meseca februarja tudi v tem mesecu le nekoliko dni še nadaljevali. Ako Bog dá, da mesec marcij s svojim koncem tudi svoje navihane burke dokonča ter da pozneje stanovitno ugodno in lepo vreme brez daljnih mrazov in slane nastane, da bode moglo sadno drevje pod ugodnimi pogoji se razviti in ocveteti, imamo brez posebnih elementarnih daljnih uim pričakovati precéj dobre sadne letine, kakoršne smo vsi kot duše v vicah večnega izveličanja brez konca in kraja potrebni. — Bog daj!

M. Rant.

Iz Ljubljane. (*Shod volilcev prvega razreda za mestne volitve v Ljubljani*) bil je preteklo nedeljo v čitalnični dvorani in za kandidate tega razreda bili so sprejeti gospodje: Fr. Kolman, trgovec, J. Murnik, tajnik kupčijske zbornice, M. Pakič, trgovec, in Fr. Ravnihar, hišnik in deželni blagajnik.

— (*Mestni odbor ljubljanski*) imel je zborovati večeraj in obravnavati več del gospodarske zadeve po poročilih finančnega, stavbenskega in šolskega odseka; ker se pa ni sešlo zadostno število odbornikov, morala se je seja preložiti z istim dnevnim redom na prih. petek.

— (*Lepšanje poslopij v Ljubljani*) za prihod cesarjev se je pričelo uže v deželni hiši in v stanovašičih deželnega glavarja.

— (*Mestne volitve v Idriji*) vrše se za narodnjake jako ugodno, kakor razvidimo iz poročil v Ljubljano došlih. — Prav iz srca nas bo veselilo, ako bode sloveče idrijsko mesto vsaj tudi letos pri prihodu presvitlega cesarja zastopano naravi in pravi volji prebivalstva primerno: slovensko. Čestitamo k srečnemu izidu volitev!

— (*Starinoslovci*) imeli so shod pretekli teden v Celovcu in so se posvetovali pa tudi sklenili, kako postopati, da se zgodovinske starine zanesljivo hranijo in rešijo pokončanja in raznašanja.

— (*Gospod Karol Tekavčič*), oskrbnik posilne delavnice, marljiv uradnik in stanoviten narodnjak, umrl

je dne 29. marca po dolgem bolehanji. Naj v miru počiva!

— (*Gosp. P. pl. Radics*) namerava izdati slovensko in nemško „Spomenico Habsburžanov na Kranjskem“. Gosp. pisatelj vabi na naročbo, ki stane za vsak iztis 1 gold.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Jutri prične se zopet zborovanje državnega zbora. Odseki gosposke zbornice pa so zborovali uže nekaj dni. — Časniki in vsi merodajni krogi zanimajo se zeló za vseh zasledovanja po morilcih Majlatovih. — Na mesto v gosposko zbornico poklicanega Čedika kandidirajo v mestih Korneuburg-Stockerau sami levičarji, nek Fuchs, Roth in Richter. Zopet preteklo nedeljo so imeli delavci velik shod, kjer se je mnogo kričalo in bilo zaradi nemirov dvakrat zaključeno, pa s pritrjenjem vladinega komisarja zopet pričeto. Govoril je med drugimi tudi Peukert, ki je bil v zadnji zatožbi socialistov na Dunaji zatožen, pa za nekrivega spoznan. — Levični časniki nepretrgoma hvalijo in hujskajo mladočehe zoper stare zaradi glasovanja pri šolski postavi. Posebno slavo pojó dr. E. Gregerju, kateri se s tem hoče neumrljivega storiti, da huje kakor najzagrizenejši časniki levičarjev grdi in psuje dr. Riegerja, grofa Clama in druge vodje českega kluba. — Izmed mladočehov, pravijo, da bodeta samo Tilšer in Trojan glasovala zoper nekatere točke šolske postave, levičarji pa so se nadjali, da na tej postavi razbijejo večino zbornice.

Galicija. Iz Lvova. — Za Stanislaw izvoljen je na mesto Kaminski-ja vseučilišni profesor Bilinski, posebno dober izvedenec v gospodarskih zadevah. — Deželno posojilo 3·8 milijonov se bode začelo podpisavati, katero bo nosilo 4½ % obresti, po ceni 90 gold. za 100.

Profesor Bilinski na očitane levičarskih listov razglašal svoj program, katerega je utemeljeval pred svojimi volilci, v katerem pravi:

„Poljaci morajo ljubiti svojo domovino, ne pa da bi se posluževali cene in popularne, pa nepraktične in neškodljive besede o „zopetni obuditvi Poljske“.

Poljaci se morajo zvesto držati vladajoče dinastije in Avstrije, katera njihovo narodnost varuje in jo more po naredbah osode kdaj še bolj osrečiti, morajo tedaj v vojnih in unanjih zadevah brez ozira na barvo vlade one tirjatve podpirati, katere vstrežajo koristim dinastije in mogočnosti države.

Poljaci morajo skušati doseči postavna zagotovila poljskega kot uradnega in učnega jezika in razširjenje deželnega področja, ne da bi sprejeli darilo sumljive vrednosti stališča Hrvaške, katero bi jih od svetovnega odra na Dunaji spodrinilo.

Poljaci ne smejo vsaki vladi nasprotovati, temuč morajo vlade, kakoršna je sedanja, ki je zmerno konservativna in avtonomistična, po moči podpirati, ter se morajo z dejanskim vdeleževanjem pri vladarskih opravilih, katero je za zdrav razvoj vsacega ljudstva neobhodno potrebnost, pokazati svojo zmožnost za vladanje.

Poljaci morajo k gospodarskemu in denarnemu ozdravljenju države in Galicije pripomoči in morajo posebno z marljivim sodelovanjem pri izpeljavi po vladi predložene prevredbe davkov k odstranjenju stalnega pri-manjkljaja pripomoči.“

Pri volitvi državnega poslanca v Lvovu (na mesto Wolskega) razbili so se glasovi in bode ožja volitev med Zacharjevicz-em in Romanovicz-em; za tema dvema imel je tudi mnogo glasov Gryziecki.

Dalmacija. Iz Zadra. — Pritožbe o ponemčevanju uradov se bolj in bolj množijo. Začetkom se je trdilo, da je samo dopisavanje do ministerstva v posebnem slučaju naročilno nemško, kar se je lahko dalo zvršiti. Pozneje pa se je pokazalo, da se je več uradnikov imenovalo za Dalmacijo, ki znajo uradovati nemško, hrvaško ali laško pa slabo ali prav nič. Trdijo, da se zdaj hočejo dalmatinski poslanci v državnem zboru takemu ravnanju prav ostro po robu postaviti in se ne zadovoljiti s sladkimi potolažljivimi besedami, da se je le v posebnem slučaju brez posebnega namena dogodilo kaj takega, da sovražniki sedanje vlade s tem ščujejo zoper njo.

Hrvaška. — Za Krajino razpisane so volitve za deželni zbor za dan 19., 20. in 21. meseca aprila.

Iz Buda-Pešta. (*Grozovit umor.*) Najbolj grozovita novica preteklega tedna, o kateri se je govorilo in se še govori in piše največ zdaj po vsi Evropi, je silovit in grozen umor Jurija pl. Majlat-a, dvorskega sodnika, predsednika najvišje sodnije, predsednika gospóške zbornice ogerske, uda vodstva znanstvene akademije v Pešti itd., katerega so pretekli četrtek zjutraj našli zadavljenega, na rokah in nogah zvezanega, v njegovi spalnici lastne njegove palače v Budimu.

Ranjki bil je rojen leta 1818. v Požunu in se je še mlad pridružil onim možem, ki so tako gledé razmere med Ogorsko in Avstrijsko, kakor tudi gledé notranje vredbe Ogorske držali se konservativnih načel. Še le 22 let star bil je uže izvoljen za deželnega poslanca. Leta 1838. postal je notarjev namestnik, leta 1839. pa drugi županov namestnik v Baraniškem komitatu. V imenitnem deželnem zboru leta 1843., v katerem se je prestrojila vsa uprava, imel je Majlat prav imeniten nalog in držal se je starokonservativne stranke. Po tem deželnem zboru postal je oskrbnik Baraniškega komitata. Po daljnem potovanju po Nemškem, Holandskem, Francoskem in Angleškem vrnil se je domu in je postal nadžupan Baraniškega komitata. V deželnem zboru nasprotoval je odločno Košutu in njegovim pristašem in z grofom Sečenijem delal je združeno za gmotno povzdigo Ogorske. Po revoluciji živel je zá-se in za učenosti, pa kmalu začel se je odločno oglašati s tovariši zoper Bachovo absolutistično gospodarjenje.

Leta 1860. vdeležil se je tudi on pomnoženega državnega zbora ter je združeno z avtonomisti, posebno z grofom Henrikom Clam-om, zagovarjal zgodovinske pravice Ogorske in družih deželá.

Po zmagi avtonomističnih načel rodila se je oktoberska ustava, kateri je bil Majlat vnet zagovornik, in postal je tudi tavernik. O času razpada Schmerlingove vlade postal je Majlat ogerski dvorni kancelar in ko se vredba naše notranje politike na „prosti poti“ vladanja Belcredijevega ni posrečila, in se je tudi na Ogorskem sprejela ustava od leta 1848., prišlo je leto vojske z Nemško, — Beust in dualizem, Majlat pa je bil imenovan dvorski sodnik (*judex curiae*) in predsednik gospóške zbornice.

Smrt tako pomenljivega moža izbudila je po Ogorski pa tudi po vsi državi veliko žalost in to toliko bolj, ker je ranjki moral umreti tako silovite smrti. Vrvico imel je zadrženo krog vrata, na telesu našlo se je 32 ran. Listnica, v kateri je bilo nekaj tisoč goldinarjev in dragocena zlata ura, kakor tudi ključi od železne kase, bili so vropani. Okno spalnice bilo je odprto in visela je z njega do tal navozlana vrvica. Iz kasneje, še le 3. dan odprte železne kase se ne pogreša ničesar.

Umorjeni bil je večer pred smrtjo do blizo 11. ure pri svoji hčeri, omoženi grofinji Palavičini, ki stanuje v njegovi hiši v 2. nadstropji ravno nad njegovim stanovanjem 1. nadstropja.

Na sumu ropa je strežaj pokojnega, ki ima spalnico poleg njegove, in pa nek drug — nekdanj strežaj Majlatov, in morebiti še tretji tovariš. Na sledu so hudodelnikom, pa prišli so do zdaj samo strežaja, ki pa vse taji. Policija sledi in išče na vse kriplje in upati je, da hudodelnike kmalu zgrabijo. — Pogrebne svečanosti so bile velikanske, mrlič pa se je prepeljal v družinsko rakev pri Požunu.

Sorodnik umorjenega, grof Koloman Majlat, odločno oporeka v požunskih časnikih zoper to, da se njegova oseba v nekakovo zvezo spravlja z umorom Jurija Majlata. — Kljub prizadevanju niso še zasačili nekdanjega strežaja Majlatovega z imenom Sponga, na katerega najbolj sum letí, da ga je umoril in oropal. Podobo Spongovo s popisom osebe je policija razdelila in zdaj vse preži za njim.

Nek brivec iz Czegleda naznanil je policiji, da se je pri njem bríl prejšnji dan po vsem tak človek, kakor popisujejo Sponga; pa tudi po tem sledu išče ga policija do zdaj brez vspeha.

Nemška. — Prvi dan tekočega meseca praznovali so v Berolinu rojstni dan kneza Bismarka. O cesarjevi in Bismarkovi bolezni govorilo se je prav mnogo, šepetali so o nevarni bolezni, toda resničnega na tem ni več ko to, kar je vsakemu znano; namreč oba sta siva starčka, tedaj še bolj kakor mlajši ljudje v nevarnosti, da tega ali tega urno kaj stisne. — Posebno pri Bismarku vedno njegovo drezanje po družih državah v njegovih časnikih nikakor ne kaže velike onemoglosti.

Laška. — Govori se o splošnem pomiloščenju gledé na poroko vojvode Genuškega; s tem bi se tudi iz sveta spravile morebiti brez velike zamere na vse strani vse Oberdankove pravde. — „Moniteur de Rome“ piše: Odgovor pruske vlade na pisanje Jakobini-evo je zeló uljudno. Vatikan se vabi, svoje želje o prostosti cerkvene hierarhije in podučevanja duhovščine izreči na drobno. Vlada bo želje preiskavala in jih potem v obliki postavnega predloga podala deželnemu zboru.

Francoska. — Zmiraj še tu in tam poročajo o nastavljenih in sproženih dinamitnih patronah. — V ministerskem svetu imeli so živahne razprave zaradi vojnih vaj pri kojnikih, pa do sklepa v tej zadevi baje še ni prišlo. Časnik „France“ trdi, da vojni minister name-rava odstopiti. — Bivši egipčanski kedive Ismail vložil je pravdo zoper egipčansko vlado zaradi apanaž svojih sinov, ki znašajo 50 milijonov gold.

Srbska. — Pri volitvi dne 1. aprila bil je izvoljen arhimandrit Teodozij Mraovič za metropolita. — Ruski polkovnik Despotović, ki je delal za izvolitev prejšnjega metropolita Mihaela, bil je po policiji naprošen, Beligrad zapustiti.

Žitna cena

v Ljubljani 28. marca 1883.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 64 kr. — banaške 8 gold. 85 kr. — turšice 5 gold. 20 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 4 gold. 23 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.